



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Enchiridivm Chronologicvm Sacrae Et Prophanæ Historiæ

Salian, Jacques

Coloniæ Agrippinæ, 1638

Præfatio Ad Lectorem Chronologiæ Stvdiosvm, Quæ est Introductio ad
primariam tyronum doctrinæ huius informationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64957)



PRÆFATIO

AD LECTOREM

CHRONOLOGIÆ

STVDIOSVM,

Quæ est

Introductio ad primariam tyronum doctrinæ huius informationem.

CAPVT PRIMVM.

*Causa & ratio Introductio-
nis huius.*



Si eruditis hominibus, nihil, ut speramus, obfuturus est noster hic labor, quo per annos expansos Chronologiam ab Ortû rerum, ad Christum Dominum in cœlum assumptum, accurata perspicuaque breuitate tradimus; labanti potius memoria nonnihil aliquando profuturus: quia tamen tyronum in hac scien-

Introductio

ria vtilitati, commodisq̄ue seruimus in primis, pauca quædam prælibanda duximus, quæ ex eorum re fore credidimus: & quidem ea facilitate, ac perspicuitate, quæ eorum industriam poscit acueri, & doctrinæ huius accendere cupiditatem, non à studij huius alacritate deterrere: quod nonnulli necopinatò faciunt, ijs congerendis, quæ præter difficultatem, quæ initijs admodum incongruens, atque importuna est, permodicam habent, ad rerum gestarum cognitionem, vel necessitatem, vel fructum. Quoniam vero, autore M. Tullio, omnis quæ à ratione suscipitur de aliqua re institutio, debet à definitione proficisci, vt intelligatur quid sit id, de quo disputetur, Age vim ac naturam Chronologiæ perpaucis explicemus.

1. *Offic.*

CAPVT II.

Quid sit Chronologia.

Chronologia itaque, vt hinc ducamus initium, Ratio quædam tēporis est, vt i vocis notatio postulat, quæ narrationi rei gestæ subseruiat, atq; obsecundet. Vel, si mauis, Expositio rei gestæ, iuxta seriem atque ordinem temporis, quo illa contigisse memora-

ad Chronologiam.

moratur. Non enim vim temporis examinat ac naturam; quippe id philosophiæ naturalis negotium est, sed quoniã res in tempore gestæ sunt, eas, cum sui temporis peristasi, suscipit explicandas Neq; tamẽ locorum ac personarum circumstantias negligit, sed illæ in ipsa narratione, siue historia includuntur, neq; peculiarem considerationẽ requirunt. Ex quo facile intelligitur quid Chronologus addat Historico, qui sæpe temporis obiter curã gerit, vt Herodotus, Plutarchus, Iustinus, Salustius, Iosephus, & si qui alij. At Cronologus tẽpus studiose notat, & singulari studio persequitur, dum res quas tradit, ad certas temporis alligat notas, vt Thucydides, Dionysius Halicarnassensis, Diodorus Siculus, T. Liuius, Cornelius Tacitus, alijque optimæ notæ Scriptores, Græci Latiniq; quos & Historicos, & Chronologos iure nominare possis.

CAPVT III.

Quomoda Chronologus tempus consideret.

Sed illud maxime intelligi volumus, nos hîc operã nudæ Chronologiæ, quæ Mathematicorum more, atque

Introduction

instituto, rationem temporis à rebus
ipsis quantum potest abstrahit atque
distinguit, minime collocare velle: sed
rerum ipsarum curam nobis esse pri-
mariam, easque mox ex ratione tem-
poris digerendas esse, atque confir-
mandas. Non enim historiam propter
id tempus quærimus, quæ illa conti-
git, sed tempus propter ipsam histo-
riam, quæ in lucem accipit aliquã,
ac firmitatem. Quæret aliquis, exem-
pli causa Catilinariæ coniurationis
historiam, quæ à M. Tullio in suo con-
sulatu deprehensa; patefacta, atque
oppressa est. Rem ipsam dabit Salu-
stius, Dio, atque ut alios taceam, Tul-
lius ipse multis locis; sed eius veritas
illustrabitur atque firmabitur, si adda-
tur quo anno vel Urbis conditæ, vel
Mundi, vel ante Christi Domini or-
tum res ipsa contigerit. Historiam
sine certis temporum notis conscri-
bere, si verum fateri volumus, man-
cum est atque imperfectum opus, ne-
que iniuste obnoxium reprehensioni,
Tempora sine historia digerere, ac
contemplari, puta Solis ac Lunæ, ac
reliquorum planetarum circuitus ac
cyclos, indictiones, aut periodos re-
bus gestis non illigatas, Mathemati-
cum est, ac pene otiosum negotium:

res

Ad Chronologiam

res gestas suis tribuere ac designare temporibus, & vtrisque eam adhibere diligentiam, quam ratio postulat, id vero laudatissimum est, & perfecti Chronologi proprium munus.

C A P V T IV.

Quid sit Epocha Chronologica, quamq; multiplex.

FT quoniam infinitior est Ratio temporis vniuersè sumpta, Chronologi quosdam sibi terminos insignes, maximèque vulgò iactatos constituunt, quos vocant Epochas, quòd vagum temporis cursum inhibeant; atque determinent, & à quibus numerandi principium petant. Verbi causa, quo anno à mundo condito natus sit Christus Dominus; quoto à Noëtico Diluuiò, ab ortu Abrahamæ, vel Moïsis, ab exitu ab Ægypto, aut lege data: quo ab excisa Troia, à Templo Salomonis condito, vel euerfo; ab exordio Olympiadum, ab Vrbe condita, vel à Regum fuga. Ab initio Imperij Assyriorum, Babylo-
niorum, Persarum, Græcorum, atque Romanorum, & alijs id genus quamplurimis. Quas Epochas in Annalibus nostris iam pridem non negligenter

Introductio

genter obseruatas, in hoc quoque libello retinuimus.

Eodem referuntur diuisiones, per certa quædam temporum spatia, & quidem paulò maiora, ne memoriam multitudo perturbet, qualis esset horarum, dierum, hebdomadarum, aut etiam mensium nimis accurata ac numerosa collectio: sed annorum, & quidem plurium, nempe quatuor, vt in Olympiadibus, septem, vt in Sabbatistis, quindecim vt in Indictionibus, nouendecim, & 28. in Lunæ Solisque cyclis, quinquaginta vt in Iubilæis, centum, vt in seculis. Plerique etiam totam mundi durationem, & quæ iam antecessit, & quæ deinceps futura est, in aliquot ætates, similitudine quadam petita ab hominum vita, partiuntur, quos in hoc Enchiridio nos quoque imitati sumus. Nam Mundi quasi Infantiam ab ortu rerum, ad Noëticum vsque Diluuium, dimetimur. Inde Pueritiam eius exorsi, eam Abrahæ natiuitate, aut uocatione definimus; & ortu Mosis Adolescentiam: Iuuentutem ad Regum Hebræorum dominationem vsque producimus. Eorum autem Reges, ad Imperium vsque Cyri, virilem ætatem comprehendunt. Senilem ætatem,

ad Chronologiam.

ætatem, spatio quod intra Zorobabelis gubernationem, & Christi Domini natiuitatem intercurrit, circumscripsimus, quæ sexta est Mundi ætas. Septima & postrema, quam sacri codices vocant *novissima tempora*, hoc toto tempore labitur, quo vitam ducimus, & cum Mundo finiente finietur. Nam octauam æternam fore, in cœlis, vel inferis, omnes norunt, qui verum Deum norunt.

C A P V T V.

*Epochæ defectio-
num Solis &
Lunæ.*

IN Epochis etiam numerari possunt Solis & Lunæ defectiones, quas eclipses, mutuato à Græcis nomine dicimus. Sunt enim temporum cœlestes notæ eæque, si recte obseruentur, certissimæ, maximeque in sua mutatione constantes: & ab ijs numerandi temporis principia duci possunt. Nihil enim vetat numerare annos ab ea defectio-
ne Solis, quæ Astyage Medo regnante contigit, quam Thales philosophus multo ante prædixisse dicitur: aut ab ea eclipsi Lunæ, de qua imminente, contra Perseum postremum Macedoniae regem, certamine, Sulpi-
tius

Introductio

tius Gallus præmonuit Romanum exercitum, & inutili metu liberavit. Aut ab eo Solis deliquio, quod sub Xerxis transitum in Europam, dicitur accidisse; atque ita de cæteris.

Verum huiusmodi Epocharum observatio, exacta notatio & usus, non est tyronum, quibus in primis instituendis operam damus hoc tempore, sed Astronomorum, qui Theoriæ planetarum incumbunt, quorum scientiæ perpauca est peruia. Non est, inquam, studiosorum Historiæ, cui omnes operam nauare possunt, qui politioem eruditionem adamarunt, & cui Chronologia famulatur: ne scientias confundere, & cœlum pelago terræque miscere velle videamur. Qua importunitate, haud scio an perniciēs vlla maior studijs adolescentum possit aliquando contingere. Et profecto mirari libet eorum prudentiam, qui huiusmodi defectio- num notas, totius Philosophiæ, ac Mathematicarum disciplinarum expertibus suadere, ac laudare non dubitant adolescentulis. Vtrosque meminisse oporteret illius adagij non inepti.

*Qui binos lepores vna sectabitur
hora,*

*Quandoque alterutro, quandoque
carebit utroque. Nec*

ad Chronologiam.

Nec dispari laborant imprudentia, si qui forte prima literaturæ rudimenta, syntaxim, poëticam, historiam in vnum congesta fascem, puerilibus humeris imponunt: aut qui Grammaticam simul cum Philosophia, aut etiam Theologia sibi comparare festinant: quæ via est ad probrosam ignorantiam certissima, & compendiarium methodus ad errores, & temerariam propriæ doctrinæ opinionem. Quæ peste, nihil vt grauius dicam, nulla ingenijs capitalior esse possit; vt propterea prudentibus studiorum moderatoribus commendatissimum esse debeat, ne tantam in Rempub. literariam securim iniici atque infligantur ab ijs, qui suis potius, quam adolescentum studijs seruire videri possunt. Ipsique adolescentes sibi persuadeant satius esse firma nauis, peritæque nauclero, lentius maria securiusque sulcare, quam Dædaleo remigio temerè, ac præpropere occupato, vitreo, vt ait Poeta, dare nomina Ponto. Epochas ergo istas, cælestesque characteres aut relinquamus Astrologis, aut in illud certe otium, tempusque differamus, quo post decursa studia politiora, ius fasque fuerit Mathematicis vacare disciplinis.

Caput

CAPVT VI.

*Regula dirigenda, ac stabilienda
Chronologia.*

SEquitur vt nonnullas stabiliendæ
Chronologiæ regulas persequa-
mur, quas si studiose secuti fue-
rimus, quantum quidem humana-
rum rerum infirma conditio ferre po-
test, aut nunquam, aut certe raro ab-
errabimus à recta via. In ijs princi-
pem locum tenet diuina autoritas,
quæ sacris literis continetur: Et qui-
dem vel distincte & explicatè, vt A-
damum mortuum esse anno mun-
di & suo 930. vel ex certa, rectæ
consecutione: vt Noemum natum esse
anno mundi millesimo & quinqu-
simo septimo, quoniam, Scriptura te-
ste, sexcentorum erat annorum ine-
unte Diluuiò, quod incidit in annum,
vt fatentur omnes, 1656. iuxta He-
bræum textum, editionemque Vulga-
tam. Mathusalem quoque, qui eodem
ipso anno mortuus est, neque octo
animabus, quæ erant in arca, com-
prehendebatur, rectè colligimus anno
mundi natum 687. vt qui vixerit an-
nis 969. Denique natum Abrahamum
anno

ad Chronologiam.

anno patris sui 130. quippe qui moriente patre, anno vitæ 205. septuaginta quinque erat annorum, quod utrumque est, ex ipsa Geneseos affirmatione, perspicuum. Quod si qua dubitatio in sacro textu nascatur, ea vel ex alio eiusdem loco, si quis occurrat, vel ex sanctorum Patrum interpretatione, vel ex recta ratione expedienda est. Ut in hoc ipso exortu Abrahæ. Scriptura enim, quæ ait Thare fuisse 70. annorum, cum genuit Abram, Nachor, & Aram, non pugnat cum ijs, quæ paulo ante ex ea protulimus, sed ita intelligenda est, ut duntaxat affirmet Thare non genuisse tres illos filios ante septuagesimum annum, sed deinceps. Sic enim paulo ante dixerat, Noë cum quingentorum esset annorum, genuisse Sem, Cham, & Iapheth, id est, non prius, sed ab anno quingentesimo.

Ca. 11. 32.

Ca. 12. 4.

Gen. 11. 26

Gen. 5. 31.

CAPVT VII.

*Altera regenda Chronologia
regula.*

Altera regula est Humanum testimonium, vel scripto vel verbo traditum: quod tanto firmitus est,
ac

Introductio

ac maioris momenti, quanto testis maioris est fidei, atque autoritatis; præsertim si res à se visas, perspectas, expertasque prodat: aut quanto res plurium asseueratione firmatur. Etsi enim alium ab alio accepisse non imprudenter dici potest, quanquam potest etiam non accepisse, posteriores tamen prioribus iudicij sui atque sententiæ suffragium, quasi pedarij senatores non inuiti protulerunt. Illud quoque plurimum valet in hoc testimonio, si autor eius non solum res scire potuerit, sed voluerit etiam non discedere à veritate. Sunt enim plerique quorum testimonium à beneuolentia, timore, odio aliõve affectu potius, quam à veritate expressum est, quibus illud occini potest,

*Dum laudat ciues, dum damnat
Pogius hostes,*

*Nec malus est ciuis, nec bonus hi-
storicus,*

Qualis est in Historia Tiberij Velleius Paterculus, in Iudaica Iosephus, in Constantiniana aut Iulianica Zozimus. Qualis in Paulo II. Platina, aut in tota Historia Ecclesiastica Magdeburgenses, quos Christianæ ac Catholicæ religionis odium in transversum egit, & vnica Centurias scribendi causa fuit. Ac

Ad Chronologiam.

Ac ne illa quidem testimonia, quæ
à primis autoribus, atque antiquissi-
mis afferuntur, certissimam faciunt
atque indubitatam fidem; sunt enim
qui ipsa antiquitate vacillant, ut Eno-
chi ab Adamo septimi scripta, ut Be-
rosi, & eorum quos Annii Viter-
biensis excitavit ab inferis. Deni-
que qui antiquissima illa posterius
scripsere, se *MUTIXA*, scribere non dif-
fidentur.

*Diodorus
Siculus*

Ac ne recentissima quidem pro cer-
tissimis semper habenda sunt. Quam
multa enim quotidie pro veris nun-
ciantur, quæ postmodum incerta;
deinde falsa etiam deprehenduntur.
Nimirum tempore ipso illustrantur
omnia: ut non immeritò veritas filia
Temporis olim dicta videatur. *Ficta
sunt omnia*, ut ait, Tullius, *celeriter tan-
quam flosculi decidunt, nec simulatum
quidquam potest esse diuturnum.* Ex quo
intelligitur posteriora pro ve-
ritate suffragia, prioribus
*nihil admodum ce-
dere.*

2. Offa.

Caput

C A P V T V I I I .

Tertia regula, & qua contra ipsam peccentur.

Tertia regula est recta Ratio, quæ res interius spectatas perspecta que probat, vt quæ nihil absurdum, nihil dissonum, aut repugnans circumspicienti produnt. *Recta enim ac praua acit, quodam sensu diiudicamus,* ait Orator. Ea mentis actio in homine ingenioso ac prudente cernitur: sed id lumen ingenij, prudentiæque maturitas, si ingenita fuerit naturæ beneficio, id est, liberalitate diuina, excoli potest ac perfici, si admodum deficit, modice corrigi, si plane desit, inseri omnino non potest. Contra hanc quam dixi rectam Rationem multū sæpe grauiusque peccatur in re Chronologica: cuius è re fuerit aliquot huiusmodi peccata indicare tyronibus, à quibus triarij aliquando nonnulli non satis cauerunt, siue dum noui aliquid dicere cupiunt, siue dum piget ac pudet mutare sententiam.

*Contra eos
Ticinus
regno Sau-
lis tribuit.*

Sit ergo primum in hoc genere delictum, tempus rebus gerendis idoneum, aut quod satis sit non tribuere. Ideo-

ad Chronologiam.

Ideòque Rabbinos aliquos non solum falsitatis arguimus, sed etiam impudentiæ non ferendæ, qui Aranum Abrahæ fratrem, septimo vel octavo vitæ suæ anno Saram filiam suam genuisse mentiuntur, nimirum vt Abrahamum Tharæ primogenitum inepta ambitione constituent. Sapienter quoque M. Tullius Sex. quendam Neuium falsi criminis arcessit, quod alioqui necesse fit biduo septingenta passuum millia fuisse decursa. Sicubi ergo de tempore gestæ rei coniecturis agendum fuerit, ita spatia temporis distribuenda erunt, vt quod cuique rei peragendæ sufficiat, prudenter tribuatur.

CAPVT IX.

Alterum contra hanc regulam in re Chronologica insigne delictum.

Illud quoque rectæ rationi, cum in rebus alijs, tum in ratione temporis non parum aduersatur, si vt deuites minus aliquod incommodum, in maius quoddam, aut plura etiam imprudente rincurras. Quo in genere non leuiter peccant, vt cum bona eorum venialoquar, qui cum locutionem quandam in Iudicum libro aliquoties
ē iteratam

Introductio

iteratam concoquere non valeant, & aliam deuorent nihilo molliorē: & incommodissime Israëliitarum tēporum illorum separant seruitutes, ab illis annis, quibus singuli Iudices Rempubl. administraffe à Scriptura ipsa traduntur. Sed eam rem si placet explicatius proferamus, & prudentis Lectoris iudicio permittamús.

Cap. 3. II.
E. 30. E.
cap. 5. 32.
E. cap. 8.
28.

Autor libri Iudicum Hebræorum, quē Samuelē nonnulli putant, scribit aliquoties, terrā Israëliitarum aliquot an. quieuisse, puta 40. Othoniele, Baraco, Gedeone aut etiam 80. Aodo, ad publicæ rei clauū sedentibus: quibus tamē an. pleriq; turbulenti admodum, atq; inquieti continentur. Nā Hebræi Cusano an. 8. Egloni an. 18. Iabino 20. Madianitis 7. Ammonitis 18. postremo Philisthæis an. 40. seruiuerunt. Necessesse tamē est istos ipsos annos, quibus terra quieuisse dicitur, esse illigatos in periodo gubernationis eorū Iudicū, quos Dñs ad libertatem populi sui suscitabat: ijsq; includi eas, quas diximus seruitutes. Nimirum vt anni, exitū inter ab Ægypto & tēpli Salomonici iacta fundamēta constant, prout à Scriptura plane ac dilucide definiuntur.

3. Reg. 6. 1.

Dicamus igitur, cum cōmuni Scripturæ interpretū sensu atq; sententia, terrā Israëliitarū quieuisse viginti, aut

Ad Chronologiam.

40. an. idē esse, quod intra 20. aut 40. annos datā esse populo illi quietem, à tyrannide vicinorū principū, atq; populorum, qui sub exortū talium Iudicum opprimebant Iudæos: non autem totos illos ann. aut quietos fuisse, aut turbulentos. Quæ interpretatio nihil admodum durum habet, quodq; Hebræo idiomati, ex quo nata est Latina versio, non sit indulgendum. Qui autē communissimæ huic, & cōmodissimæ interpretationi non acquiescūt, & Iudaicæ seruitutis annos à Iudicum gubernatione distrahunt, multis Scripturæ locis vim asserre coguntur. Primum quòd cum sint sex interualla seruitutū, duo posteriora Iudicum tēporib. permiscet, priora seiungunt arbitrato suo, cum eadem sit ratio & causa singulorū: & Deus æq; in singulis populi sui peccata puniret, æq; singularū vindices ac liberatores suscitaret, populi pœnitētia, & propria miseratione ac facilitate placatus.

Deinde apertissimum Scripturæ locum corruptionis arguunt ac falsitatis, quod sane animus horret, & piæ aures merito respuunt; eumq; ita corrigūt, vt pro 480. an. ab exitu ex Ægypto, ad tēpli Salomonici foundationē, quos Script. postulat, 500. ac 20. cōstituant:

Introductio

Iud. 15. 20

Iud. 16. 31.

Matt. 23.

24.

ruant: quos vt stabiliant, non minore
licentia viginti annos Heli Pontifici
detrahunt; aut vt suos illi annos qua-
draginta iudiciariæ potestatis confer-
uent, Samsonem exautorare non du-
bitant, quem sacer textus 20. annis iu-
dicasse populum, semel iterumque
testatur: aut certe duos simul Iudices
toto Samsonis tempore constituunt.
Denique quadraginta Arabicæ per-
egrinationis annos, in vnicum annum
audacter cogunt atque contribuunt:
sic vt exitus ab Ægypto, non à primo
egressionis anno, sed à quadragesimo,
si superis placet, inchoerut. haud mul-
to minore absurditate, quam si quis
anno vitæ suæ quadragesimo dicatur
viuere cœpisse. Nonne fuerat longe
satius, illam, quam dixi, mitigare lo-
cutionem, quam sese in tot absurdita-
tum laqueos induere, & delicatius
excolare culicem, cum audeas deglu-
tire camelum.

CAPVT X.

*Quæ pro eo delicto purgando fauere
videantur.*

AT enim fauet isti sententiæ S.
Augustinus, qui desertè inter-
ualla pacis à bellicis, sollicitisque dis-
cernit. Non negamus sane, quod tan-

tus

ad Chronologiam.

tus doctor affirmat, per interualla tē-
porum paces alternasse cum bellis, sed
affirmamus bellum pacemque suble-
cutam, vnius principis gubernatione à
Scriptura comprehendi, quod nusquā
negat S. Augustinus.

Quod autem putant in sacris codi-
cibus egressionem ex Ægypto pro vl-
timo Abrahamæ peregrinationis anno v-
surpari, profecto non rectè putāt. Non
pigebit ipsa Mosis verba describere.
*Ista est, inquit, lex quam proposuit Moyses
coram filijs Israël, & hac testimonia, &
ceremonia, atque iudicia, qua locutus est
ad filios Israël, quando egressi sunt de Æ-
gypto, trans Iordanem, in valle contra fa-
num Phogor, in terra Sehon regis Amor-
rai, qui habitauit in Hesebon, quem
percussit Moyses: filij quoque Israël egressi
ex Ægypto possederunt terram eius; &c.*

Et dici quidem potest, quod certif-
simum est, Mosem bis populo legem
enunciaſſe. Primum anno primo E-
gressionis ad montem Sina: secundo
vero anno quadragesimo ad Iordanē
eā nouo populo repetiſſe. Et vtrumq;
tempus videtur hoc loco Moſes com-
plecti: & egressionem quidem ad pri-
mum annum referre; Sehonis autem
cædem, & possessionem regni eius ad
quadragesimum. Sed dici rectius po-

Introductio

rest. Mosen de illa egressione, quod ad
tēpus attinet, distincte non loqui, sed
cōfusè, sicut si dicamus, Regnāte Da-
uide Absalon occidit fratrem suum. Vn-
de nec annum vllum nominat Moses,
sicut nec David, cum celebrat exitum
Israēlis de Ægypto, vbi fugam maris,
quæ primo anno egressionis contigit,
cum recurso Iordanis, qui incidit in
quadragesimum, eodem versu con-
iungit, *Mare vidit & fugit, Iordanis con-
uersus est retrorsum.* At Regum liber di-
stinctè numerat annos 480. ab egres-
sione ex Ægypto, non à traiecto Ior-
dane, aut adita Chananitide. Nec erat
opus Moysem illo in loco exactius di-
stinguere tempora; id enim res non e-
xigebat: requirebat autem, cum fun-
dari templi Epocha constituebatur.
Denique vt locutio Mosis isti opini-
oni faueret, nonne satis est ad illam
explodendam, rem totam cum noua
ista, atque inaudita interpretatione
pugnare? Quis enim vnquam, ab ipso
Mose nato, dixit, annum exitus ab Æ-
gypto, eum dicendum, aut acci-
piendum esse, quem tute
fatearis ab illo esse
quadragesi-
mum?

Ps. 113. 3.

CAPVT XI.

*Alia quedam in eandem rugu-
lam peccata.*

Per simili modo peccatur ab ijs, qui
vt ortum Abrahamæ, in septuagesimo
Patris anno constituent, quod Scri-
ptura non asserit, quod tamen de pro-
peranti apparere solet, sacram Chro-
nologiam totis sexaginta annis dimi-
nuunt ac detruncant: suppari quoque
licentia duas inuehunt eiusdem Pa-
triarchæ peregrinationes, quamuis
nullū extet in tota Scriptura, de prio-
re illa tam diuturna 60. annorum per-
e-grinatione, vestigium. Et si Moses Pa-
triarcham, ex ipsa eductum Chaldæa,
in Haram & Mesopotamiam, in Syri-
am, Chananitidem & Ægyptum, om-
nibus prope vestigijs persequitur.

Quæ cum in Annalibus nostris di-
ligentius persecuti essemus, non quie-
uerunt tamen qui contra sentiunt.
Quippe absurdum putant existimare
Mosem non posuisse distinctius annū
Patriarchæ natalem, cum cæterorum
Patriarcharum annos tam explicate
distincteq; notauerit. Quibus nos re-
spondebimus non esse nostrū, de Mo-
sis cōsilio proferre sententiam; possu-

Introductio

mus tamen non temere dicere, Mo-
sem in isto Patriarcharum catalogo,
distincte semelque dixisse, quod pro-
positum habuit de singulis dicere: de
Abrahamo vero, propter quem texe-
batur illè catalogus, & in quo termi-
natur, non ita exactè ibi dixisse, sed e-
ius orrum cum fratribus miscuisse.
Quare autem: nimirum quia deinceps
accuratè, & ex instituto de ipso actu-
rus erat. Eodem modo idem Moses in
exponenda rerum productione, enu-
meravit primò singula, quæ sex dierū
serie à Deo producta sunt; ibidemque
de productione Adami & Eux confu-
se dixit, *Creavit Deus hominem ad ima-*
ginem suam, masculinum & foemina cre-
avit eos: adeo ut eos ne nominaret qui-
dem. Nimirum postmodum utriusq;
productionem ac formationem sigil-
latim erat explicaturus.

Gen. I. 27.

Sed placet hoc ipsum altero, cum
bona Lectoris venia, exemplo firma-
re. Eandem quippe narrandirationem
& viam ab eodem scriptore in Noëmo
servatam videmus. Primorum enim
Patriarcharum catalogum ab Adamo
exorsus, ad Noëmum vsque ita pro-
duxit, ut singulorum ab illo capite æ-
tatem & sèbolè, quæ prodendæ mor-
talium progressionì serviebat, strictim

per-

ad Chronologiam.

pertexeret; in Noëmo autem ita filium
narrationis abruptit, ut eius ætatem &
filios nominasse contentus, nouam
deinceps narrationem ordiretur, in
qua de ipso Noëmo filijsque eius dif-
fereret accuratius. Ex quibus facile est
intelligere, quæ hoc quoque loco
Scriptoris sacri mens fuerit in Abra-
hami stirpe, & auorum eius serie con-
struenda.

Itaque ne ille quidem locus, quem
vnum plurimum sibi fauere putant,
natalem hunc annum distincte ponit:
quippe qui in eundem annum ortum
duorum Abrahamæ fratrum conferat,
Nachoris, inquam, & Arani; quos ta-
men eodem ipso anno natos probare
non possunt; præsertim cum Aran ex
Iosephi, & communissima Hebræorū
sententia, cui S. Augustinus, S. Hiero-
nymus, S. Thomas, Abulensis, Pereri-
us, alijq; passim interpretes assentiun-
tur, Aran, inquam, fuerit Saræ pater,
& socer Abrahamæ. Socer autem ad ge-
nerū se instar habet parentis. Deinde
nonne hic annus, de quo certamus, sa-
tis accuratè mox expressus est à Mose,
cum scripsit anno patris ducentesimo
quinto Abrahamum natum fuisse an-
nos quinque supra septuaginta? Deni-
que quomodo absurdum putant non

*In trad. l.
Hebr.*

ē s. distin-

Introductio

distincte positum annum istum à legislatore, neque absurdum existimant annos sexaginta prioris peregrinationis Abrahamiticæ mirabili, ne dicā incredibili silentio, ab eodem scriptore suppressos, qui, ut dicebamus, omnia eius dicta, facta, consilia, hospitia per singulos prope dies accuratè dinumeret. Non contenti porro aduersarij geminā Abrahæ ex Haran propugnare migrationē, nos etiam peruersionis audacter accusant, quam ipsi eodem in loco vitare non possunt, dum S. Stephani verba trahunt; atq; peruertunt. Quippe cum is distincte atq; ordine dixisset translatum Abrahamum in Chananitidem, post mortem patris, & non datam illi hereditatem in ea, neq; passum pedis, quippe quem Deus peregrè agere, in ea regione statuerat; sed repromissam tamen in gratiam vsuque filiorū eius, quos nondum susceperat: ipsi promissionem aliò trahunt, & in id tempus peruertendo transferunt, quo primum tempore Patriarcha è Chaldæa cum patre proficiscebatur, id est, ad annum retro sexagesimum quintum.

Vide quæso, mi Lector, locum ipsum, nec patere offundi tenebras luci. Nam D. Stephanus, prout ratio temporis

Wapasp.
pns.

p. 90. Rut.

AB. 7. 5.

ad Chronologiam.

poris exigebat, principio translationem, siue migrationem in Chananæam posuit, volente Deo famulum suum quasi in rem præsentem, & possessionem venire regionis, quæ filiis eius destinata erat; qui cum nondum nati essent, ideoque ipsis dari non posset, pater ipse eorum nomine, terræ possessionem adiit, quasi ex Prætoris decreto dicentis, *Semini tuo dabo terram hanc*, quam scilicet præsentem ostendebat præsens. Quam promissionem senex se acceptam habere protinus ostendit, ædificato ibidem altari. Vides Lector, promissionem dationi substitutam; eique quodammodo cohærentem, & eodem orationis filo contextam, & in Chananitide, non in Chaldæa factam; quæ illi ita corrigunt ut promissionem velint 60. annis antecedere translationem, & Chananitidem in Chaldæam mutant, quasi Deus Abrahæ Chaldæam promiserit; denique *promisse* in *promiserat* conuertant. Nonne satius fuerat, fictitiam illam, nulloque modo necessariam, vel serò abolere migrationem, quam sacrorum codicum verba mentemque distorquere? Qua, ut par est, immota consistente, vitare non possunt quin Ismaël & Isaac nati sint, post

Introductio

annum patris centesimum trigessimū
quintum; cum tamen ille ortus sit an-
no patris octogesimo septimo, iste
centesimo.

Quoniam vero videbat amicus no-
ster improbabiliter atque absurde à
plerisque dici Abrahamum sexaginta
illis annis crebro adijisse parentem su-
um, in Charan tam diu commorantē,
maluit ipse omnia hæc pietatis atque
humanitatis officia, quasi impacta se-
curo præscindere, atque affirmare, ip-
sum semel omnino sub patris obitū,
paterni funeris curandi causa, & di-
uidendæ cum fratre hæreditatis, pro-
fectum in Charan. Itaque fatetur A-
brahamum totis sexaginta annis, pa-
tris caruisse conspectu, humanitatis ac
paternæ pietatis oblitum, qui tamen
in externos, ignotosque homines hu-
manissimus fuit: & eius parentis obli-
tum, qui propter suum in ipsum amo-
rem, è paterna domo tam grandis na-
tu, cum ipso migraverat: & quod ca-
put est, quem infirmum in fide ac ty-
ronem studiosè foueri oportebat. Ita-
que, si ipsum audies, cadet in sanctissi-
mum Patriarcham seuerissima illa vox
Apostoli, *Si quis suorum, & maxime do-
mesticorum curam non habet, fidem nega-
uit, & est infideli deterior.* Absit à nobis

1. Tim. 5, 8.

tam

ad Chronologiam.

tam male de tali ac tanto viro sentire. Affuit illi potius charitate singulari, ut filium bene moratum decebat, ad annos fere quinque in Charan; & quem iam dudum à recto Dei cultu aberrantem, Deo conciliauerat, eundem ad mortem vsq; in vera religione sustentavit. Imo hæc vna causa fuit, cur quinque annis, à relictâ Chaldæa, profectiorem differret in Chananaeorum terras.

Prudentia quoque, & rectæ rationis iudicium merito desideretur in ijs, quibus non satis est testium in Septuaginta viris, vtique sapientibus, & Dei spiritu plenis, & quorum non intererat mentiri; ac ne in sancto quidē Luca Euangelista, cum iuniorem Cainan posteriorum Patriarcharum chroniferunt; eiusque ortum, parentem, ætatem, liberos, mortemq; definiunt. Neq; intelligunt, qui contra sentiunt, iustam Moyfi causam esse potuisse, cur illum prætermitteret, sicut S. Matthæo fuit, tres vt reges in suo Euangelico catalogo missos faceret; non potuisse autem esse S. Lucæ, neque Septuaginta senioribus causam vllam, cur hunc Cainan Patriarcharum catalogo falsò insererent, quod sine mendacio fieri profecto non potest.

C A P V T XII.

*Quarta regula regenda Chronologia,
contra quam peccat periodus
Iuliana.*

CONstituamus & quartam regulam, cum alijs rebus, tum regenda Chronologiae perutilem. De vitando labore superfluo, in temporibus dimetiendis: frustra enim magno & temporis, & laboris dispendio, longoque circuitu aliquò peruenire studeas, quò multo citius possis faciliusque peruenire. Et est quidem hoc peccatum contra tertiam quoque regulam, de qua diximus, propter ipsius amplitudinem, sed distinctius hic de inutilitate vitanda, propter Iulianam periodum, dicendum putavi. Non enim leuis est controuersia inter Chronologos, de nuper inuenta periodo Iuliana, quam aliqui tanquam filiosam amplectantur suam, ne operam in eo studio dispositam perdidisse videantur: nec eam minus, quam illa aspreta cyclorum, Chronologiae necessariam putant. Videamus porro quid sit ista periodus, ne de re non satis cognita Andabatarum more digladiemur.

Eam

ad Chronologiam.

Eam patroni eius describunt, Or-
 bem annorum ex triplici genere cy-
 clorum contextum, Solis, Lunæ &
 Indictionis. Nam Solis & Lunæ circu-
 li, id est, 28. & 19. in se ducti conficiunt
 532. Quem numerum si per circulum
 Indictionis, id est, 15. multiplices, exi-
 stet numerus 7980. qui dicitur Iu-
 liana periodus; quoniam anni qui-
 bus conflatur, Iulianorum more,
 quibus vniuersa Europa, totusque or-
 bis Christianus vtitur, à Ianuario, iux-
 ta institutum Iulij Cæsaris, initium
 ducere intelliguntur.

28
19

252
28

532
15

2660
532

7980

Ad istum ergo annorum Orbem,
 propter eius amplitudinem Epochæ
 omnes ab Orbe condito aggregari
 possunt, atque adeo ille ipse annus
 orbis conditi, imo & inanes illæ Æ-
 gyptiorum dynastiæ, quas Eusebij
 chronicon memorat. Nec omnino
 poterit inueniri annus vllus re quapiã
 insignitus, qui sedem in ea Periodo in-
 uenire non possit. Nam semel decursa
 tota periodo, iterum repeti poterit, &
 recurri ad eius caput. Ne autem vagè
 fluctuet ista periodus, annus ei quis-
 piam certus, & omnium confessione
 receptus, designandus est; qualis erit
 vulgaris æræ siue inchoantis, siue hoc
 ipso anno quem agimus 1636. termi-
 nantis.

Introductio

nantis: quibus si certum aliquem pe-
riodi Iulianæ annum assignaueris, illi-
co quamuis Epocham quæras, ad eam
facile ratiocinando peruenies, quan-
tumque sit interuallum inter annum
illum, æramque Christianam, depre-
hendes. Hæc fere sunt huius periodi
mysteria, quæ eius amici proferunt;
quæ si vix minimi momenti instar
obtinent, eam sane periodum sine
contumelia dimittamus, ac facessere
iubeamus.

CAPVT XIII.

Examen periodi Iulianæ.

QVoniam vero hanc nos periodum
tanquam superfluum, parumque
utilem non probamus, videamus
quid in eius laude ponant, qui contra
sentiunt. Negant annos duos in to-
ta Iuliana periodo reperiri, qui ijs-
dem tribus cyclis Solis, Lunæ, &
Indictionis notentur, nisi post il-
lam totam plane decursam: nam
tum demum ad illius caput recur-
rendum esse. Et ita videlicet nullam
periodus hæc inuehet confusionem.
At in hac ipsa re mundana Epochæ,
quæ

Ad Chronologiam

quæ ab orbe condito petitur, longe præstat. Nullum quippe est annorum nomen, quod cum altero conveniat, usque ad infinitam æternitatem; neque unquam opus erit annos à capite, ut in ista periodo, eiusque cyclis replicare.

Addunt annum mundi in diuersis Chronologijs esse diuersum. Istam vero periodum, quæ nulli sit illigata materiæ, uniusmodi semper esse. Verum non satis cautè hæc videntur dici. Nam utraque periodus à rebus abduci potest atque abstrahi, utraque rebus, tanquam mensura earum, applicari: si primum placet, cur erunt vsui inania illa, fictitiaque tempora? non vlli magis, quam imaginaria extra mundum spatia. Si applicentur rebus, facile apparebit quantum mundana periodus Iulianæ præstet. Annus enim ortus Abrahamæ, exempli causa, non est idem in periodo Iuliana, ijs qui eum volunt natum anno patris septuagesimo, & ijs qui natum malunt anno Tharæ 130. sed oportet totis sexaginta annis à se distare. Itaque tam in mundana, quam in Iuliana periodo stabilendum est prius historiæ tempus,

pus,

Introductio

pus, quam annus periodicus defini-
niri possit. Sed hoc habet incom-
modi Iuliana ista periodus, quod
cum mundi annus Scriptura duce fa-
cile reperiri possit, ad expiscandum
Iulianum tres ordine disquirendi sunt
cycli, & in his annus denique Iu-
lianus.

Fatentur Aduersarij, contra quos a-
mica disputatione certamus, si anno-
rum numerus ab orbe condito vnus
esset, idemque apud omnes; Iulia-
nam periodum superfluum fore, mun-
dana quippe sufficeret. Verum cir-
ca ingenuam istam confessionem tria
occurrunt, quæ responderi possunt.
Primum eodem ipso vitio istam labo-
rare periodum. Eius enim anni, vt ab
æra Christiana minimè controuersa
sursum versus numerentur, statui pro-
fecto non possunt, nisi iuxta diuersas
Chronologorum sententias de anno
mundi, ex quarum diuersitate diuer-
sos periodi illius annos existere ne-
cesse est. Ex quo sequitur alterū, nul-
lum videlicet isti Scriptorū dissensionem
ab ista periodo remedium afferri pos-
se, quippe quæ necessario diuersos an-
nos suggeret, pro diuersa tēporis ali-
cuius de re gesta sententia. Nam alio
periodi

ad Chronologiam.

periodi Iulianæ anno natus est Noë, in ea, quæ nunc extat, Septuaginta Interpretum Chronologia, alio in Hebræorum Latinorumq; sententia. Dicamus tertio, huic diuersarū opinionum malo, remedium afferri non posse, nisi diuersa sentiendi, ac repugnandi libidine castigata, quæ utiq; pœnã, aut commiserationẽ sapientibus, cæteris ludibrium debet; Remedium autem, vt aiebat ille, nisi Deus aliquis attulerit, omnium mortalium arbitror afferre posse neminem. Suadeamus certe iunioribus eam sequi, quam in nostris Annalibus de ortu Christi Domini secuti sumus, & omni probationum genere confirmauimus. Et nunc quoque, post annos 12. ab ipsis Annalibus editis, Scripturæ maxime consentaneam putamus, & à qua Chronologiæ peritissimi quique vix vno, aut altero anno distant.

Quid autẽ refert, quod in huius periodi laude ponunt aduersarij, quod in eam omnes Epochæ includi possint, cū singulæ, si diuersæ sint, diuersos annos in Iuliana periodo sortiãtur, & vtra verior sit, aut omnino vera, vel etiam probabilis definire non possit, sed dicat tantum, In illa sententia

MOR-

Introductio

mortuus est Alexander, regnavit
Cyrus, inchoantur Olympiades,
anno tali periodi Iulianæ; in alte-
ra vera opinione, anno tali. Quid
hic compendij est, aut quæ omni-
no opportunitas, & non cassus po-
tius, atque inutilis labor? Quare
Chronologus hic mundum vult esse
conditum periodi Iulianæ anno 731.
alius 764. vel quinto, alius etiam
alio? nisi quia historiarum rerum-
que gestarum tempora aliter, at-
que aliter numerant? Quidam
mundum ab Autumno, alij à Ve-
re inchoant, quid hic opis afferet
Iuliana periodus? quid Solis aut
Lunæ circuli, ad veritatem à te-
nebris eruendam? Diuersæ sunt
opiniones, aiunt, de anno Urbis
conditæ, quæ tamen in eundem
annum periodi Iulianæ cadunt. Re-
uera non est ita, nisi in eundem
mundi annum conveniant; alio-
qui, quot annis inter se, totidem
in periodo Iuliana distabunt. Sed
esto, eodem comprehendantur an-
no, quid hoc Chronologum ve-
ritatem inquirentem iuvat? Eadem
est ratio aliarum Epocharum, qua-
rum Chronologicas molestias nu-
pera

ad Chronologiam.

per hæc methodus nunquam extri-
cabit.

C A P V T XIV.

*Num periodus hæc Chronicos errores
castiget, aut ea vtentis memo-
riam subleuet.*

HÆc quoque in huius periodi
laude ponuntur, sed quam le-
gitime? Non enim Chronicos erro-
res castigare potest, nisi posito vnam
aliquam opinionem, verbi causa, de
primo anno Olympico, esse veram,
eique talem annum periodicum recte
congruere: tum ceteræ omnes sen-
tentia; quæ ab illo anno Iuliano ab-
errabunt, falsæ erunt. Esto sane, ad id
non erit periodi Iulianæ beneficium,
sed aptæ dispositionis annorum O-
lympicorum. Et quamuis id esset hu-
ius periodi beneficium. Nonne idem
valebit in anno mundi? Si enim po-
suerimus Olympiades inchoari an-
no mundi 3278. quod nos verum
credimus, quæ opinio à nostra plus
minusue discedet, illa plus minusue
aberrabit à vero.

Quî

Introductio

Qui autem ista periodus memoriã subleuare possit, & non potius onerare soleat, non satis intelligo. Facilius enim est, & ad vsum, ac memoriam longe promptius reperire, quo mundi, aut diluuij, aut alterius Epochæ anno, aliquid factum fuerit, in communi sententia Chronologorum, quam quo id anno contigerit periodi Iulianæ; qui annus necessariò varius est, pro opinionum, quas sequi debet, diuersitate; & multo est, quam Mundi, aut Diluuij annus, obscurior. Qui ergo hanc memorię facilitatē experitur, eam peculiari Dei beneficio tribuat, non laboriosis periodi Iulianæ tricis, quæ nisi multo cum additionum, subductionũ, & diuisionum labore, vsui esse non potest. Quærat enim aliquis, quo anno periodi Iulianæ ortum sit Diluuium, Quid respondebit periodicus iste Chronologus? Nihil habet quod respondeat, nisi prius quæsierit, atque acceperit quem Solis cyclum habeat ille annus. Cui si obieceris, tarde ipsum respondere quæsito, & impeditiorem etiam obtrudere quæstionē: perstabit nihilominus in mora. Demus ergo, ne morosi simus, Solis cyclo decimo eluuiionem illam contigisse:

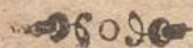
Ad Chronologiam

igisse; hærebit etiam nunc, negabit-
que sibi satis esse Solis cyclum accepisse,
volet etiam Lunæ. Quid nobis cum
tot circulis annorum, qui vnicum annum
petimus? nonne hoc tergiuersari
est? sed demus etiam cyclum Lunæ
gratis, sit quinque, si placet. Nunc
denique vno verbo dic, quod te
volumus. Necdum responderi potest,
inquit, tertium postulatum necessarium
est, Indictionis Romanæ: de cuius numero
vbi constiterit, tum demum multiplex
additionum, subtractionum, multiplicationum,
& partitionum inchoandus est labor. Apage
tricas istas: vt rem facilem addiscam,
tot mihi obscuræ quæstiones sunt euoluendæ?
toties Arithmeticus ad eundus? videlicet
ad subsidiũ memoriæ. Quanto promptius,
certius, expeditius ex historia mundana
responderimus, inundationẽ illam primã
anno ab ortu rerum 1656. contigisse? quod
ex Mosaico Patriarcharum catalogo priore,
sine vlla dubitatione confirmabimus.

Quid quod ne cyclus quoque Solis
aut Lunæ, beneficio huius periodi,
certo reperiri potest? nimirũ propter
minutias, quæ superfluant, prohibent-

Introduc̃tio

uentque Solem aut Lunam in idem
punctum, cyclo absoluto remeare.
Experiamur in Luna: Certo constat
ex omnium Astronomorum consen-
su, intra nouendecim annos minu-
tias colligi, quæ vnã horam cum
dimidia conficiant. Itaque sedecim
Lunares circuli, diem vnum, intra
trecentos & quatuor annos omnino
conficient; duo autem & triginta, dies
duos, atque ita deinceps eodem mo-
do progredi licebit: Ex quo denique
fiet, vt pro plenilunio, quod indicatur
ab egregia ista periodo, nouilunium
reperiatur. Grauiſſimam hanc periodi
Iulianæ plagam, patroni eius curare
aliter non possunt, quam si, post tre-
centos & quatuor quosque annos, in-
ferant, atque adijciant vnum diem:
quo scilicet die intra illos annos defi-
cit ac manca est ista periodus, in Lunæ
cyclo reperiendo, & insanabiliter ab-
errat à vero: quem errorem liquidò
constat in singulos Lunæ cyclos
proportione redun-
dare.



CAPVT XV.

*Periodo Iuliana rationem mensuræ
non conuenire.*

OMnes temporum notiones, quibus certa eorum spatia dimetimur, puta menses & anni, ætates & secula, Olympiades & Sabbatismi, certæ quædam mensuræ sunt temporis definiti. Si ergo periodus Iuliana mensura est, & quidem omnium, quæ in usu sunt, maxima, ut quæ 7980. annos colligat, cæterasque temporum mensuras diiudicet, atque discriminet, mirum profecto est ei mensuræ rationem non conuenire: quæ videlicet debet esse notissima, aut certe notior re mensurata, ut quæ ad eius cognitionem deducat, ut vlna panni, decempeda muri vel agri, cuius amplitudinem cum ignoremus, decempeda eam notam facit. Ista vero periodus, quæ iam notas ponit indictiones, Solisque & Lunæ circulos, nonne obscurior est annis Mundi, & Urbis conditæ, si de ijs incidat quæstio, aut quælibet alia cæterarum Epocharum, aut spatiorum tem-

poris?

Introductio

poris? Idque ipsi, si aduertant, facile concedent. Cur enim cyclos cæterorum planetarum Martis, Mercurij Veneris, dimetiendis temporibus non adhibent? nisi quia sunt obscuriores, quam ut ijs tempora, resue gestas multo notiores mensuremus.

Rectius ergo est, multoq; facilius notas ac vulgares temporum mensuras assumere, & ad humanos vsus adhibere, vel ex historici sacri autoritate ad certitudinē, vel ex profano scripto ad probabilitatem. Deinde rationem ipsam adhibere ducem, quæ doceat tali ver. gra. rei gerendæ, tantum temporis esse necessarium, nec sufficientius. Historia non solum testis est temporum, sed quoddam quasi corpus quo nituntur accidentia. Nō indigent vmbri corpora, sed corporibus, & stylis vmbre, quæ ab illorū situ, motione, quiete omni ratione pendent. Temporum ergo notæ, quibus quæque res contigerit, vmbre sunt, Historia, ratione & autoritate idonea digesta, stylus; quem vbi scriptor Historiæ prudenter cōstituerit, & per mundi annos in primis, æramque Christianam digesserit, accedet postmodum Scriptor aliquis cyclicus, qui obser-

uatas

ad Chronologiam.

uatas per otium obscuriores styli umbras, creta notabit argentaria, vel miniatula cera.

Hac ergo mundana Epochæ, & Christiana æra præcipuè usurpata, nec tamen repudiatis cæteris vulgaribus, Diluuij, Olympiadum, Urbis conditæ, cæterisque Epochis, Iulianam periodum, ut rem tyronibus præsertim difficilem, & quod caput est, rei Chronologicæ inutilem, ut non nemo Mathematicorum ingenue fatetur; certe in tanta aliarum Epocharum longe faciliorem, ac notiorum frequentia, superfluum, proptereaq; neglectam à doctissimis Chronologis, qui multis retro seculis floruerunt, longum valere iubeamus.

C A P V T XVI.

De reâ eligenda Chronologia.

QVONIAM vero non nostra solum, sed patrum quoque, atq; auorum memoria, atque adeo ab vltima pene antiquitate, innumerabiles Chronologiæ è tenebris emerferunt in lucem, non placet, ut vnâ aliquâ probemus, nostrum de singulis proferre iudiciû, & censoria virgula ambitiosè uti; id enim non solum odiosum fuerit, sed hominis etiam suæ tenuitatis, aut cer-

Introductio

te mediocritatis ignari. Huius tamen doctrinæ Chronologicæ candidatum monebo, vt eos in primis amet, eligatque Chronologos, qui communissimis sententijs libenter adhærent, quæ vsu ipso ac diuturnitate temporis authoritatē, & officiosum sapientum virorum suffragium meruere: eos autē seponat, qui non tritas ingredi viæ præclarum putant, sibi que illud gratulantur.

*Liber a per vacuum posui vestigia
princeps.*

qui fere mos est, morbusque Nouarum, tantoque minus Catholicis Scriptoribus æmulandus. Id autem iudicium, atque electio non tyronum, sed doctorum esse oportet, qui veritates magis quàm proprias opiniones amant nec indecorum putent S. Augustinum retractantem, & meliora recipientem imitati.

Suasērim quoque ne steriles illas & ad memoriam fluxas & labiles admet Chronologias, quæ diuersarum historiarum puncta duntaxat continent, nisi fortasse qua mente hos studiose lectori annos expandimus, aut vt sint maioris operis indices, a quod cum fuerit opus recurratur. Illi enim

ad Chronologiam.

enim compendiolis, qualia passim ty-
rones ambiunt, ac manibus terunt,
nullus vnquam, qualibet in scientia,
doctus euadet.

Ac ne eas quidē laudauerim Chro-
nologias, quæ quasi saltuatim diuer-
sas contexunt historias, & scopas, vt
est in prouerbio, proferunt dissolutas;
aut quæ centenos annos vnum in fas-
cem colligunt, miscentque nepotibus
auos. Ea enim farrago, cum pro scien-
tia confusionem pariat, memoriamq;
perturbet, iustæ reprehensioni vide-
tur obnoxia.

E contrario illorum laudandum est
institutum, qui res gestas in singulos
annos, quantum diligentia consequi
possunt, aut res ipsa patitur, prudenter
digerunt; menses quoque ac dies,
cum licet, annotant: quod ab optimis
quibusque scriptoribus Græcis, Lati-
nisque iampridem factitatum vide-
mus; eamque laudem, nostris hinc
temporibus, plerique Latina, patriaq;
lingua feliciter æmulantur. Quorum
nos vestigijs insistere, tam in Annalib.
nostris, quam in eorum Epioma cona-
ti sumus. Neque, vt arbitror, impru-
denter. Nā cum gesta res, bellū videli-
cet Peloponnesiacum, aut Macedoni-

Introductio.

cum, in plures annos excurrit, in plures quoque partes, ex instituti nostri legibus, distinguenda, & in plures quasi riuos deducenda est ipsa narratio: vt sicut annis singulis renouatur Lectoris attentio, ita etiam nouus quidam delectationis gustus, in ipsius animo, tanquam exhausto recens in dolio vino, in presentem eius usum subinde redintegretur.

Quid autem in hoc Enchiridio Chronologico, expandendis mundi annis, prout sunt in nostris Annalibus, Epitomaque digesti, praestiterimus, in memoriae eruditorum subsidium, & tyronum Chronologiae primariam informationem, vel primus in eas oculorum coniectus utrosque docebit. Noli enim putare, mi Lector, tantam breuitatem obscuram, inutilem, ac prope exanguem fore. Nam fere in omnibus, quae indiculus iste quantauis breuitate indicat, tria statim docentur, 1. Primum, quoto Mundi anno, res de qua quaeritur, contigerit. 2. Qua Olympiade, si post earum initium, res locum habet: 3. & quo Urbis condite anno: praeter narratiunculam, quae de eo ibidem tangitur. Verbi gratia, quaeratur in hoc Enchi-

Ad Chronologiam.

chiridio, quando vixerit, Plato, Indiculus dictabit paginam 154. Ibi illico duobus verbis notatum reperies, eum natum anno mundi 3625. anno ultimo Olympiadis 78. & Urbis conditæ 324. eodem anno quo mortuus est Pericles, anno tertio belli Peloponnesiaci, quo Græcia vniuersa annis 27. concussa est; & alia plurima, quæ eadem per breui pagina continentur. Quærat eodem modo, quo anno vixerit Annibal. Indiculus paginam indicabit 230. vbi reperies eum annos natum 26. in Hispania Asdrubali successisse, anno Mundi 3833. Olympiade 139. annoque eius ultimo. Urbis conditæ anno 532. eodem anno quo Ptolem. Euergetes, rex Ægypti mortuus est, eique successit Philopator, aliaque non pauca, quæ eadem pagella sub vnum aspectum dabit.

Quod si quæritur aliquid quod Urbem conditam, & Olympiades antecedit, puta Deucalionæum diluuium, id inuenies pag. 21 quæ statim monebit anni Mundi 2530. Mosis 67. Cecropis Atheniensium regis 33. & quartæ mundi ætatis, cum deflagratione Phaëtonis, alijsq; nonnullis, quæ eundem annum circumstant. Cæterum illud

quod

Introduct. ad Chronolog.

quoque monuerim, annos qui hic, & in vtroque opere subinde memorantur, vbi que eosdem esse, numeri vero, qui hic notantur, ad solos Annalium tomos referuntur, qui inter legendum, si molesti sunt omitti possunt. Si quid autem, studiose Lector, studia tua labore nostro, vt optabamus, promouimus, tu fundendis pro nobis ad Deum precibus, gratiam, si placeat, liberaliter rependes. Vale.



ENCHL